

1918-06-16

AFSENDER

Mogens Lorentzen

MODTAGER

Poul Uttenreitter

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Generel kommentar:
Uttenreitter udstillede broderier på
Kunstnernes Efterårsudstilling 1918.
Mogens Lorentzen deltog kun med
malerier.
"H.H." må være den norske forfatter
Hans Hansen, der havde udgivet
bogen: Orms Sange i 1913.

Afsendersted:
Hillerød

Modtagersted:
Kerteminde

Omtalte personer:
Bodil Bech
Hans Hansen
Kurt Jungstedt
Henri Rousseau
Wilhelm Uhde

Arkivplacering:
Poul Uttenreiters papirer. Det
Kongelige Bibliotek, Tilg. 634.

DOKUMENTINDHOLD

Mogens Lorentzen er gået i gang med at oversætte Uhdes bog om Henri Rousseau efter at have læst uddraget i Klingen, men er nu blevet klar over, at Uttenreitter åbenbart allerede har gjort det samme. Han foreslår en beskeden udgivelse i hele Skandinavien til en overkommelig pris. Endvidere opfordrer han Uttenreitter til at udstille sine bogbind og broderier i større tal på Kunstnernes Efterårsudstilling og anker over, at han har kasseret Bønnelyckes seneste digte.

TRANSSKRIFTION

Carlsberg Hillerød. 16. Juni. 18.

Kjære ven Poul.

Midtvejs i arbejdet med at oversætte bogen om Henri Rousseau, hører jeg at Du allerede forlængst har en færdig oversættelse af bogen liggende. Opmuntret ved at læse uddraget i "Klingen" tog jeg mig for at faa bogen oversat og udgivet paa dansk for at udbrede kendskabet til denne herlige maler mere end før herhjemme. folk kunde saa faa alle Uhdes betragtninger og de, billederne uvedkommende men kostelige anekdoter om Rousseau med i købet. lad mig med det samme sige Dig at det har glædet mig at se den frihed hvormed du gaar løs paa opgaven, og den præcision hvormed du rammer udtrykket. Det er nemlig, saa vidt jeg kan se, nødvendigt at omsætte enhver sætning fuldstændig for at træffe meningen nøje. Desuden har du rigtigt forstaaet at bevare den naive, maaske fra Uhdes side, noget kunstet [?] barnlige tone i bogen, som gør et saa troværdigt indtryk paa een, første gang man læser bogen og som nok skal vide at fortrylle dens læsere.

Jeg havde tænkt mig at henvende mig

til et, om fornødent, til flere forlag om udgivelsen. Bogen, der i sig selv er fordringsløs, vilde kanske støttes af en beskeden udstyrelse. Jeg havde saa smaat tænkt at lade den trykke i et format, der kun er lidt større end de almindelige 1 kroners kunstbøger, Du sikkert kender. Da billederne forlanger glittet papir, og da det er risikabelt at trykke to billeder paa samme blad, kan man lade text afveksle med fotografi, saaledes at de tilsammen dækker de to sider af et blad. Billedernes mængde svarer omtrentlig til stoffets. Da det jo er væsentligere at faa bogen ud i mange eksemplarer end at udgive en nitid udgave, kunde det tænkes at være vejen til en større udbredelse at gøre prisen saa lav som mulig. Jeg ved ikke hvormeget Uhde skal have, hvor meget Du skal have for oversættelse, og hvormeget forlag og fotograf forlanger; (klicheerne kan vel laanes i Düsseldorf) men jeg tænker at bogen maa kunne svare sig, i lighed med

de smaa

3.

[omvendt i rammeøverst på arket:]

Send mig ved lejlighed H.H.'s Orms Sange. Hvad synes du om dem?

bøger om indenlandske kunstnere, bøger der rives bort netop som de fremkommer paa markedet i boghandlervinduerne. Jeg vil ønske at Du vil gøre noget for at faa denne bog ud. I Tyskland er den udsolgt, saa det er, fra forlagenes side, ikke nogen berettiget indvending, at folk kan købe den hos Ursin paa tysk i større og maaske noget bedre udstyr, for en ubetydelig større sum. Den kan nemlig ikke skaffes mere. Skriv om fornødent til Uhde, som vist er en skikkelig mand, der gjerne vil gavne Rousseau ved at sende bogen ud, selv herhjemme. Eller behøver Du det naar Du, som jeg hører, har oversættelsesret til den. Jeg erindrer dig her om at hele Skandinavien er et oplagt marked for en saadan lille bog. I Sverig og Norge køber de meget snarere end her, slige bøger. Foretagendet kan desuden, hvis udstyrelsen ikke bliver for kostbar, (med forventning) støttes af avisreklame. Og Klingen vil selvfølgelig o.s.v. Hvis Du nu udsender bogen, vilde det være en gevinst om et par enkelte af billederne kunde udskydes og ombyttes

4

eller forøges med nogle andre. Rousseaus selvportræt, hvor han ses staaende paa havnekajen skulde ikke savnes. Bryllupet maatte helst ombyttes med et andet af samme motiv, hvor man ser brudeparret som gamle mennesker, i aanden, symboliseret ved to hoveder der svæver over deres ejere, til behagelig sammenligning for folk, der [tilføjeelse længere nede på siden:] under bryllupshøjtideligheden. maatte ønske at tænke paa den uafvendelige alderdom, et par af landskaberne er ogsaa overflødige og der kan let skaffes andre og bedre. Oversigten over abonnenter, billedfortegnelsen og kataloget over Rousseaus salon d'Automnes er da overflødige for danske læsere.

Du vil ikke betragte det som vigtighed fra min side at paatale et par unøjagtigheder i din oversættelse. Hvis Du giver dig i lag med at udsende bogen skal jeg skrive udførligere til dig om dette. Nu skal jeg kun nævne en enkelt ting. Billedet af Rousseau har altid, fra jeg læste bogen første gang

5

paa Kristiansø i 1916, været forbundet med hele den situation, der skildres i bogen, efter gildet, hvor Rousseau grædende spiller paa fløjte foran sin afdøde kones billede. Der fortælles der, at han "von einem fuss auf den anderen hüpfte." "Mens han tripper til med begge fødder". skriver

Du. Dette rammer ikke. Jeg ved at det er vanskeligt paa dansk at finde et udtryk for det. Men det kan vel findes. Jeg slaar ned paa det fordi jeg som sagt altid har forestillet mig Rousseau staaende der, med armene løftede til fløjten og hoppe fra det ene ben til det andet (hedder det f. Resten ikke saadan paa jævnt dansk) - i takt til sin egen sørgelige musik.

Jeg anser det for ubillig beskedenhed fra din side, naar du kun synes at ville udstille 3 bogbind paa Eft. Udst. Jeg erindrer at have set adskillig flere bind fra din haand som ikke behøver at skamme sig ved at være udstillede. Ethvert af dine bind er jo desuden bedre end alt hvad der ellers fremkommer af den slags herhjemme. Husk det.

6.

Du kan sagtens finde nogle flere frem naar Du søger. Lav desuden nogle i sommerens løb. Jeg synes Du skulde fylde en lille væg med broderier (Du har jo nogle dejlige tykke gamle rammer at sætte dem i, husker jeg nu.) og fyld en montre med bogbind. Det agter jeg at gøre. Jeg arbejder ikke i noget bestemt materiale, klistrer dem sammen af glanspapir, eller af forskellige papirstoffer, eller tegner paa glanspapir eller laver stregclichéer som jeg saa lader trykke paa forskelligfarvet papir.

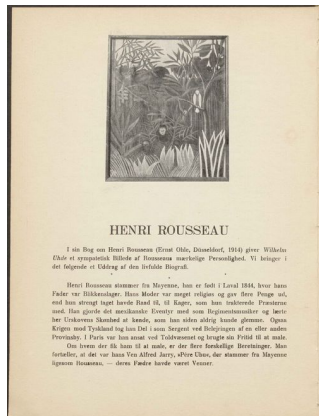
Det forekommer mig at være en afgjort fejl af Dig at kassere Bønnelyckes sidste digte for Klingen. Hvis du har tid, vil jeg gerne høre dine grunde derfor. Vi kan saa debattere sagen.

Der er en liden mulighed for at jeg kommer over til Dig i slutningen af Juli. Derom senere.

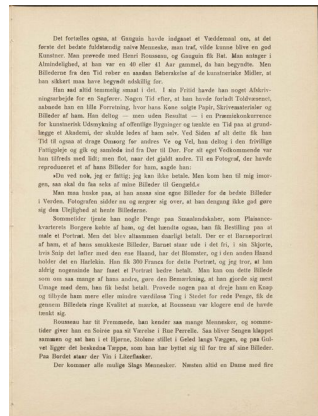
Hils Bodil og Kurt, hvis du gemmer ham i Kierteminde.

Din ven Mogens.

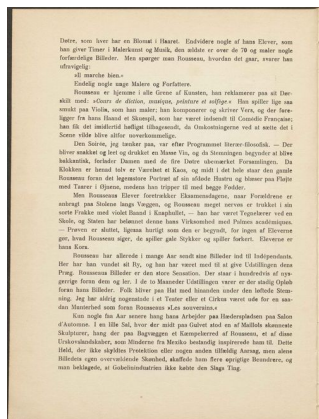
OMTALTE VÆRKER

1,9-10, s. 19

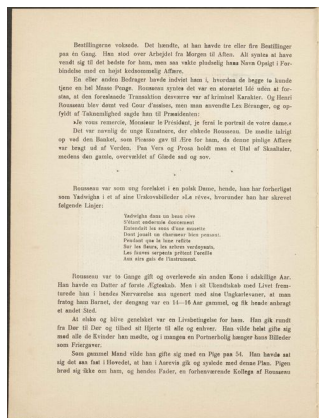
1,9-10, s. 20

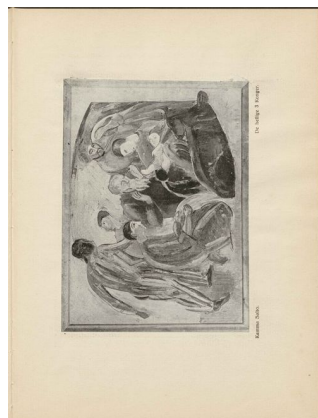
1,9-10, s. 21

1,9-10, s. 22

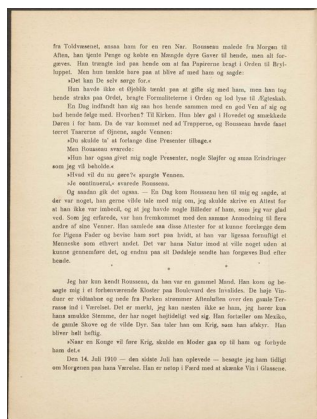
1,9-10, s. 23

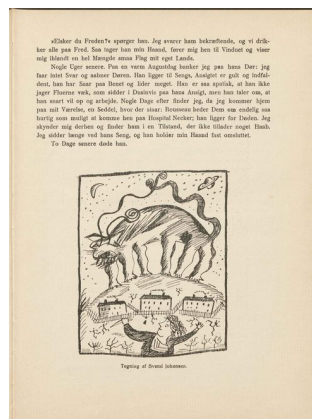
1,9-10, s. 24

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

1,9-10, s. 25

Figur af Rossmans.

1,9-10, s. 26

Gaalsby Væveri. 16. Juni 18.

Kjære ven Poul.

Midtvejs i arbejdet med at oversætte
bogen om Henri Rousseau, hører jeg at
Du allerede formentlig har en færdig over-
sættelse af bogen liggende. Optumvret
ved at læse uddraget i "Klængen" tog jeg
mig for at få bogen oversat og indført
på dansk for det udbudte Kunstskabet
til denne hellige maler med en for
herlige. Folk kende saa få alle
Uden betragninger og de, bilende
i vedkommende om kosterige anekdoter
om Rousseau med i købet. Lad mig med
det samme sige Dig at det har glædet
mig at se den færdige hørnes til gæ.
I gaae løs på opgaven, og den præcise
indvænnet Du rammer udtrykket. Det er nem-
ligt, saa vist jeg kan se, nødvendigt at
omsætte enhver sætning fuldstændigt for
at træffe meningens nøje. Deruden har
Du rigtigt forstået at bevare den naive,
maaske fra Uden side, noget kunstet larv-
lige tone i bogen, som gør et saa troværdigt
indtryk på en, fordi man kan læse
bogen og som nok skal vide at fornyelse
den læser.

Jeg havde tænkt mig at henvende mig

til et, om fornødent, til flere forlag om
indgivelsen. Bogen, der i sig selv er for-
dripløs, vilde kanske støttes af en
bestemt indtægt. I havde saa smaat
tænkt at lade den trykke i et format,
der kun er lidt større end de almindelige
1 kroners kunstböger, der sikkert kendes.
Da billederne forlanger gult papir,
og da det er risikabelt at trykke to
billeder paa samme blad, kan man
lade tekst afvikle med fotografier, saaledes
at de tilsammen dækker de to
sider af et blad. Billedernes omkost-
ninger antageligt til stoppet. Da det
jo er udsættigere at faa bogen ind i
saa mange eksemplarer end at indgive
den en nitid udgave, kunde det tænkes
at være værdt til en floms udretelse
at gøre prisen saa lav som mulig. I veed
ikke hvor meget Udby skal have, hvor-
 meget Ori skal have for oversættelse, og
hvor meget forlag og fotograf forlanger;
(klichéerne kan vel laanes i Tidssel-
son) men I tænker at bogen man
kunne være sig, i lignet med de smaa

3. Læs og skriv om den
bøger om indenlandske kunstere, bøger,
du vilst løst netop som de fremkommer
paa markedet i boghandlervinduerne.
Jeg vil ønske at du vil gøre noget for at
få dem bog ud. I Tykkeland er den
udsøgt, saa det er fra forlagernes side,
ikke nogen bevidst indvending at folk
kan købe dem hos Linsen paa Tysk i
større, maaske noget mindre indstyr, for
en ~~lille~~ ubetydelig større sum. Den kan
nemlig ikke skaffes mere. Skriv om fornu-
dent til Lunde, som vist er en skikkelig
mand, du gamle vil gavne Rensædte vel
at sende bogen ind selv hurtigst muligt.
Eller behøver du det naar du, som jeg tror
har oversættelsesret til den. Jeg erindrer
og her om at hild skandinavien er et
oplagt marked for en saadan lille bog.
I Sverige og Norge køber de meget senere
end her slike bøger. Forlaget kan
deruden hvis indtægtsen ikke bliver
for kortbar (med formentning) støttes
af avisreklame. Og klunger vil selv-
følgelig o. s. v.
Hvis du nu indsender bogen, vilde
det være en fordel om et par eksemplarer
af bladenes kunde udskjedes og ombyttes

4

men den forøges med nogle andre. Ronsseaus
selvportræt, hvis han ses staaende paa
havetkajen skulde ikke savnes. Bøglig-
højet maatte helst ombyttes med et andet
af samme art, hvor man ser brude-
parret som gamle mennesker, i alderen,
symboliserende et to ~~so~~ boretu de soever
over den øne, til behagelig og aarmeelig:
mig for fald, den maatte ønske at tænke
paa den uforskyldelige alderdom, ~~den~~

under trykpligtstid i deli, hørn.
et par af landskaberne er paa overflø-
dige y de kan let skafes andre y mere.
overrigten over subscribersne, billedforlyg-
nelser y kataloget over Ronsseaus
salon d'Aristonnes er da overflødig
for danske læsere.

Den vil ikke behøve det som nærliggende
fra min side at præsentere et par
indøjagtigheder i den nævnte. Hvis
Du giver dig i lag med at indsende bogen
skal jeg skrive udførligere til dig om
det. Vi skal jeg kun nævne en enkelt
ting. Billedet af Ronsseau har
altid, fra jeg først læste første gang

5

paa Kristiansø i 1916, vout forbundet
mit lulle den situation de skides i
bogen, efter gildet, hvor Rorrsen
gratulerer Epileu paa spøjte foran
sin afføde kones lillude. De fortales
at han "ror sine fins aif den
andereu hüppt." "Men han ~~sko~~ tripper
til sine bys li'ader" skuer de. Det
rammer ikke. J. sed at det er ranskelt
paa dansk at finde et indtryk for det.
Men det kan vel findes. J. slaa ned paa
det fordi p som sagt altid har forstillet
sig Rorrsen stadende de, med anene
løfede til spøjten og hoppe fra det
ene ben til det andet (Meden det f. Rorrsen
ikke saadan paa jant damt) - i takt
til sin egen sørgelige musik.

Ji aner det for ubiliig betydeligt fra
den side, naar vi kun synes at
ville indstilla 3 bogbind paa Ep. vdt. Ji
erindrer at have set adskillig fine bind
fra den haand som ikke heliover at skam-
me sig ved at være indstilled. Skrevet af
den bind er jo desuden lude end alt
hvad de ellers faaer kommer af den slay-
buhjemme. Niok det.

6.
Du kan sagtens finde nogle fine frem
naar du søger. Hav den dem nogle i samme
rens løb. I nogle du skilde sigde en
lille og om broderier (du kan i nogle
dijeste tykke gamle rammer at sætte dem
i, ligger i en) og faldt en omme om
bogbind. Det agter i at gøre. I arbejder
ikke i noget bestemt materiale, klister
dem sammen af glaspapir, eller af
forskellige papirstoffer, eller tyner paa
glaspapir eller lavet strøflischeer som
i saa lader tykke paa Gortelligfarvet
papir.

Det forekommer mig at være en afjort fejl
af dig at kassere Brænelyktas sidste digte
for Klingens. Hvis du har tid, vil i gerne
høre dine grunde derfor. Vi kan saa de-
klatere sagen.

Der er en liden mulighed for at i kommer
over til dig i slutningen af Juli. Desuden
senere.

Hils Bodie & Kurt, hvis du kommer hæv
i Kiefteninde.

Min søn bogens.